

Горан Дакић
ИЗВЛАЧЕЊЕ ДРАЧЕ

Горан Дакић
ИЗВЛАЧЕЊЕ ДРАЧЕ

Издавач:
Имприматур д.о.о.
Мише Ступара 4
Бања Лука
info@imprimatur.ba

За издавача: Борис Максимовић

Лектура: Марија Пејић, Соња Леро Максимовић

Дизајн корица: Никола Просан

Графичка припрема: Соња Леро Максимовић

Штампа: Сканди с.п.

За штампарију: Младен Спасојевић

Тираж: 300

Година: 2024.

ISBN:

Дистрибутер за Србију:
БИБЛИОНЕР д.о.о.
Дунавски кеј 12, 11000 Београд
office@biblioner.rs
011/3284-094, 066/802-13-32

Горан Дакић

ИЗВЛАЧЕЊЕ

ДРАЧЕ

(крајишки азбучник)

Посвећено Дубравку и његовим сузама

*Крајишник ако се не чеше, не ландри
и не копа нос, није Крајишник.*
(из монодраме *Ој, животе Јосипа Пејаковића*)

Кото

Могли сте и поранит, нисте требал журит, могу ја и без вас, наставли смо ми њега има два сата, синоћ је Милан донио кото, ал нисмо хтјели ложит, ушли би у ноћ, а не ваља ућ толко у ноћ, онда од јутра немаш ништа, мореш га бацит низ обалу, ко патоку, дедер наспи кад већ ништа не радиш, што си и дошо ако не знаш насут, толко бар знаш, толко ти није тешко, наспи и куму, ниси сам, знаш ли неког реда, немој прескакат, како себи знаш усут двије, а другоме оставиш празно, сад ће и кафа, реци Души да не шећери, прошли пут конда сам пекмез пио, а не кафу!

Де ти ниједне, рече ми ћаћа да си доћеро казан без лијевка, каже да си лијевак неће у селу погубио, да ми је знат код које с' био кад си лијевак посијо, а вала без лијевка и ниси моро долазит, како да сипамо и чиме да сипамо, оћемо л' из шака сипат, пробај га ти усут кад тако знаш све сад без лијевка, ако си га и изгубио, мого си нови поклепат, шта је то теби, два сата посла, а мого си и кум Мићи одњет, њему је то уз три-четри дима, лакше вако, мени правит посла, како си мого лијевак изгубит, није игла, знаш ти ће си га посијо, само не смијеш отић по њега да не раде виле по леђма.

Нека тебе, чуј лијевак, све имаш, само ти лијевак фали, море се и без лијевка, само пази да не просипаш, те се мрве не купе, како можеш толко дречат зором, како устанеш, тако пустиш језик, требо сам ти донијет лијевак без казана, шта би онда реко, онда би куко што нема казана, је ли лакше ракију испећ без лијевка ил без котла, ја сам чуо да се ракија море без лијевка испећ, ал без казана то још нисам чуо, а ти опробај, свашта ти мореш, неће ти ни то бит мрско, ионако ништа не радиш, само пишеш оно своје, бар да пишеш нешто што се море читат, оно ни ти не разумијеш, оно је и теби мрско писат, да ми је само знат што пишеш, ил мораш ил не знаш друкче, нема треће.

Доста вас двојице, ено вам пољане, па се бодите, немојте ми око котла поганит, шта вам је зором да се кољете, ко да сте браћа, а не комшије, а и људи, браћо моја, додај ми ту кечију, ето ти је иза врата, промијешај ком, теби је лакше, млађи си, не боле те руке, знаш како је онај причо унуцима да је у њиовим годинама могао притку преко оне ствари преломит, а сад, ђеде, питали га унуци, сад не могу, боле ме руке, тако је и мени, ја сам у шест био крај казана, ти с' у шест лего ил мало прије, док сам нацијепо потпалу, наложио, усо ком, налио воду, нико се није сјетио доћ, нисте требал ни долазит ако ћете долазит у подне, ко је још видио да се у подне почиње, ја сам све гледо, ал нисам гледо да се почиње кад се казаљке саставе, јеси л' ти то некад видио, ти одаш по селу и међ људе дан и ноћ, је л' било некад тога?

Добро је, не труни, нисмо лежал, слагал смо дрва горе на њиви, има четри метра дрва, све драча, струла би да је нисмо сложили, узел смо

палете од Драгана, оне иза штале, њему пропадају, сложио смо дрва на њи, ено ти их, све је сложено, само покриј касније да не кисну, што смо их слагал ако ће киснут, остави сад то, иди лез, одмори мало, нас смо двојица, ми ћемо наставит, не врти главом, пеко сам ја ракију и без тебе, ко ју је пеко кад тебе није било, кад си одо по терену, није ми ово први пут, десет година сам је пеко без тебе, пекли матер и ја годину за годином, има још неко ко зна испећ ракију, нис ти једини, вазда ти нешто смета, јес чуо да Јакову овце крепавају, свако вече по двије-три, био ветеринар, каже није у свом животу видио тако нешто, немају крви, само нека смола тече из њих, носио доље у институт, ни они не знају шта је, каем ја њему да шаље за Београд ил да вози, није Београд преко свијета, они тамо морају знат шта је.

Морају, морају, нису ко ови наши, чуј није никад видио, па што је ишо у школу толке године, у шта је гледо, шта је чито, ја кад сам једном развео струју, знам је развест још седамдесет и седам пута, не морам ић у Београд да ме опет уче, де да кум Мићо не зна поклепат сикиру зато што су јој веће ушце, па да по Београду тражи ко ће му показат како да је поклепће, то бог није видио, наспиде још једну па да последије мореш још једну, нећу воду, пусти воду, касније ћу пиву, ал сам ако има ледена, не могу из гајбе топлу да ме убијеш, дође ми мука, ако нема ледене, став да се лади, знаш ће је пива, знаш ће фрижидер, не мора ти и то бит тешко, ако ниси мого устат, бар пиву можеш поњет, то ти је десет корака тамо, десет назад, понеси транзистор, ено га под ладаром, ја склонио синоћ да не пада на њега ако крене.

Лако је вако радит, тако би ја мого цијеле годне, ал синоћ вуци казан, јутрос с Драганом гонио телад, сад морам Добрили отић извућ оно дрва са њиве, десет дана ме моли, не би ја ишо од вас, ал сам обећо, не могу слагат жену, нема јој ко учинит ако јој ја не учиним, нема човјека, сарањен горе у Бабћма, синови ено их вани, она није хтјела ниђе, каже оће и она да је спусте код Милована, то ми је двасата посла, не требаш ми помоћ, шта ћеш ми помоћ, имам флашу ракије позади, није упекло, нећу крепат, само да јој склоним то са њиве, сад ће прво киша, онда мраз, ето снијега и пропаде све, а не ваља да дрва нако пропадају, ако и не потроши све, остаће јој за догодне, а има доста и суварка, добро јој дође ако буде пекла бар кото-два, не стигне она више јабуке и набрат, пропада онолко воће, дјеца слабо долазе, а она не може сама, има тригодине како је вене добра, знаш колке су јој вене, видио ја љетос на њиви, ко жиле букове, кае преко дана и некако, док је на ногама, ал ноћу не море заспат, све трне и баца ноге под собом колко је жига, дали јој неку маст да маже, боље да је ракије ставла, комовца извуче и зуб кад боли, а да неће вену.

А боже драги, шта помори онолке овце код Јакова, био си код њега горе, видио си зла, жаом дјетета, дао је добре паре, дотјеро овце са Голеша, сто песет оваца, има десет овнова, можда два мање, дотјеро их биће идуће суботе четири мјесеца, ено му једва седамдесет остало, суши се дијете, свако вече с овцама, не помаже ништа, ил крепа од себе ил је шакали одвуку, цаба правило засједе, цаба купово она гвожђа, једно вече је дрекно једног, ал шта је то кад њих има ко

воде, а знаш шта је чудо, оне овце из штале, не ове што држи у воћу, оне у штали ништа не дира, ни болест, ни шакал, буду по сву ноћ на њиви, ујутро освану како омркну, ал ове у воћу нешто напало, само падну и не могу више на ноге, ништа им помоћ не мореш, носи он дијете воде, носи сијена, носи куруза, не вриједи, само гледају у њега и пушу.

А и Милан, брате, прегони, свако јутро у десет он већ заноси, до десет је и добар, можеш с њим ко шчовјеком, је л' усо двије није исти, све зна најбоље, ником не да рећ, свима уз нос, с братом не прича, с покојним ћаћом није причо, ја, матере ми моје Савке, не знам на кога је окрено, ено му буразер на љеб да га мажеш, и покојни Миле био такав, умро од доброте, њега ракија заблентавља, док пије ракију још и мореш с њим некако, кад на ракију суне пиву, да те бог драги сачува, то није човјек, него звијер, и горе што ти кажеш, звијери туриш метак међ уши, а њему не мореш ни међ уши, ни на језик, јутрос дошо у девет, до десет је био уперан, од десет ко бува, каква бува, буву напрашиш па оде, он ништа, цаба му говорит, њега сад да наставиш у кото мјесто јабуке бацо би кото и боље и јаче, само не знам би л' се то дало пит.

Накотило се тијех шакала, не знам окле их толко, а све живо изједоше, Љубо из Мајдана, месар онај, знаш га, има месницу доље код полиције, купио камере, све ставио под камере, мора, поклаће му што има, гледа их из куће куд се шуљају, с прозора само једног по једног цмека, досад их је десет побио, можда и више, прије чекаш лисицу двије вечери, пукнеш је и знаш да си миран до наредног снијега, сад се накотло ове

погани, не мореш жив остат од њи, ко стјенца кад напане купус, ајте вамо за сто, ево је Душа поставла да се једе, пробај ову шварглу, то ми је Здравко донио кад је ишо код своји, ево има и сира, није млади, ја не волим млади, ја ти волим кад мало опече језик, узмидер сафалада, ми смо сафаладе ко дјеца највољели, сад и не мореш наћ, само ја знам ће их има, па узмем и заледим.

Јес чуо ти оно Купим казан за ракију, знаш ти шта то значи, каква њена Словенија, ма какви бакрачи, па шта све неће спјеват, чуј пјесма о котлу, синоћ ја велим мојој Дани то, кае чула још зимус, како чула кад ја нисам чуо, она вазда све зна, све прва сазна, како сазна кад ниће из куће не мрда, де ти то мени реци сад, окле њој толка памет кад јој ћаћа није дао три разреда да заврши, оно што она зна у понедљак ја сазнам у петак, а ја поваздан на њиви, у шуми, с људма, ко да мутав одам, јес ми ти причо оно што је Ђуро писо да и у пиви има ракије, како има, пито га неко, лијепо, има, да нема ракије у пиви ја се никад не би мого од пиве напит, што то не туре у пјесму, а колико сте котлова мислил пећ?

Десет, можда једанест, ал све јабка, нема шљиве труна једног, све мраз убио, палли смо гуме у марту, Ђорђе палио с дјецом, три дана нису мрдали отуд, дан и ноћ у воћу, цаба, све сатро, ништа помогло није, имаћемо и једно два котла лозе, волиш ти лозу, ја волим, ал само кад је добро ладна, другу ракију и мореш пит онако млачкасту, а лозу никако, млака лоза ти је ко да ти се неко отресо у чашу, не волим ја њу осим једну или двије прије јела, није она за пит, а јабку ћемо сутра препецат, баца десет литара, ја би и

са седам био задовољан, ће нећу бит са десет, ал мораш је препећ, не може вако, то ни крмача не би, муљал смо је има два мјесеца најмање, погуст је ком, резал смо, дотјеро нам Милан, има ону машину за резање, како ти је брат?

Какав брат, пуст ме брата, да брат ваља и бог би га имо, није брат него мука, срушио неки дан букву у туђој страни, није гледо ће је међа, сад ће Жара да се натакари на нас ако види, ја сам реко матери да му понудимо ил двије букве ил да га исплатимо, ако се могне с њим договорит, добро и јест, ако не могне, биће белај, знаш како се с Вулишем десет година клао и није говорио због двије вреће куруза, ако се онолко драо због куруза, колко ће се драг због букве, матер мени прије три годне долази и кае ено кум Мићин мали срушио наш растић, пита шта ћемо, ништа, нећемо се за вратове због метра дрва, није ти га из ока срушио него из драче у коју ниси ушла како је ћаћа умро, како је то вакат насто да се људи гоне на суд и под пушку због дрвета, јес ти пеко ил ћеш?

Ја ћу сљедеће седмице, не могу прије, куваћемо овцу у недљу, узео сам код Милоја, у Мајдану, нема је ко и дукат, дваес кила и мало преко, немој да те двапута зовем, онда један дан иза тога кото, не могу касније никако, имам два дана славе, код ћерке и зета, послије тога иде мени, трећи викенд радим, купио сам нешто шљива, биће бар једно пет казана, ал није мен до ракије, има пун подрум ракије, ено је у буради, не мореш је попити да је до Ђурђева пијеш, него да сједнемо мало, нисмо дуго, да се видимо, да прољудујемо, шта би ћаћа дао да може сад да нас види и чује...